

Kronikk

Av soldat med 32 års tjeneste i HV

Kjære politikere! Rasing av HV vs. beredskap

HV har slik jeg ser det i dag to «fiender» i Norge som er i ferd med å rasere Heimeverns organisasjonen slik den var oppbygd og ment å fungere. Det ene elementet er Forsvarsdepartementet / Forsvarsstaben (FD /FST), og det andre er Forsvarsbygg (FB). FD/FST har gjentatte ganger prøvd å «ødelegge» organisasjonen Heimevernet med pålegg om kutt, endring av organisasjon og innretning, samt en masse påstander og føringer som de verken har kvalitetssikret eller foretatt gode nok konsekvensanalyser på. Jeg mener også at FD/FST har gått på akkord med regelverket ifm HMS. De lever i sin egen "boble" med manglende forståelse for hvorfor og hvordan Heimevernet er «skrudd» sammen. Denne «boblen» er selvfølgelig ikke forankret i Heimevernsorganisasjonen.

Gjentatte ganger har politikerne stadfestet hvordan de vil at Heimevernets organisasjon skal se ut og hvilke oppdrag de skal løse. Slik vi i HV's styrkestruktur opplever og føler det viser FD/FST politikerforakt, i og med at de tilsynelatende velger å ignorere det som politikerne har bestemt. I 2011/12 skjedde akkurat det samme. Stortinget besluttet da at Heimevernet skal bestå av en HV-skole, 11 HV-distrikt og minimum 45 000 soldater. Nå er vi kommet til 2016 og da er "karusellen" i gang igjen. Det igangsettes nye utredninger for å argumentere for å fjerne distrikt, legge ned Sjøheimevernet og redusere antall soldater.

Når får disse "ildene" nok? Når HV er fjernet?

Hvis en historisk sett leser ordet «Heimevern» så sier det seg selv hva vi skal gjøre og hvorfor vi er organisert slik som vi er. Heimevernet er en organisasjon satt sammen av den gjennomsnittlige norske kvinne og mann som skal verne om tildelte territorier i sine hjem trakter. Heimevernet skal og bør ikke blandes inn i strategiske doktriner på linje med sjø, luft og hæren. Vi i Heimevernet er og bør utdannes og trenes til å gjennomføre overvåking og kontroll, der vi er unike med våre lokale kunnskaper, samt sikring av viktig militær og sivil infrastruktur til beste for samfunnet.

Dette er vi gode på.

Ingen av forsvarsgrenene kan dette bedre og er heller ikke øremerket til å kunne utføre dette over alt - alltid. Vi kan støtte forsvarsgrenene og allierte som skal gjennomføre operasjoner i HV-distriktenes territorier, men uten HV's støtte vil operasjonene på land i Norge bli unødvendig krevende. Derfor skal og må som et absolutt minimum HV forbli organisert som nå for at det skal være en god og trygg forsikring til alle som bor i dette landet.

Hva er det så som er styrende for de innspill som FD/FST produserer? Jo økonomi og de tildelinger som politikerne gir oss. Vi i Heimevernet får rundt regnet ca. 3 % av forsvarsbudsjettet. For denne tildelingen skal HV investere i materiell, personlig bekledning og utrustning, samt vi skal utdanne og trene soldatene i områdestrukturen og Innsatsstyrkene. Videre ligger det selvfølgelig inn i tildelingen at vi skal drifte HV-skolen og distriktsstabene. **Dette er billig, en veldig billig forsikring for kongeriket Norge.**

Nå er Generalinspektøren for Heimevernet (GIHV) administrativ sjef for HV og i fremtiden sannsynligvis også operativ sjef. Jeg mener at da bør Stortinget som er HV's styrende organ tildele økonomi direkte til GIHV slik som det blir gjort i andre nordiske land. Da vil vi kunne slippe denne stadige og tilbakevendende utredningen fra FD/FST om hvordan HV skal driftes og organiseres. Da MÅ også FD/FST forholde seg til de politiske vedtak og fortsette med sin styring av forsvarsgrenene hær, sjø og luft hvor de selvfølgelig er den førende myndighet, og ikke blande seg inni en organisasjon som det er politikerne som har styringen med.

Når vi da snakker økonomi og økonomistyringen av Forsvaret så kan det se ut som om at der en stor "byll" som "suger" penger ut av Heimevernet og Forsvaret for øvrig sine økonomiske tildelinger. Det jeg da ønsker å sette fokus på er Forsvarsbygg (FB). Dette virker på meg som en lite hensiktsmessig måte å forvalte Forsvarets eiendommer, bygg og anlegg (EBA). Gjennom de siste 10 - 20 årene har FB fått tillagt forvaltningsansvaret på alle EBA elementer i forsvarssektoren. Store deler av Forsvarets EBA er gamle bygg og anlegg som for lengst var «nedbetalt» før FB overtok forvaltningsansvaret. Svært mange bygg og anlegg er også «Tyskerarv» satt opp av okkupasjonsmakten 1940 – 1945. Der er også mange eksempler på hvordan FB har fått forvaltningsansvaret for bygningsmasse som er bygd på gammel «dugnadsånd» i Heimevernet, staten har ikke hatt kostnader med oppføring, og til en hvis grad vedlikehold. Etter at FB overtok forvaltningen av disse EBA har kostnadene til de militære avdelinger som tidligere forvaltet EBA'en skutt i været med noen vanvittige leiekostnader. Den tidligere praksis var at HV- distriktene forvaltet bygningsmassen selv med et eget vedlikeholdsbudsjett, og de leverte et meget godt resultat for en «billig» penge. Jeg har tidligere nevnt «dugnad» og «dugnadsånd» Jeg mener ikke at vi skal basere militær – statlig eiendom på dugnadsånd, men det har beviselig fungert. Jeg forutsetter derimot at den husleien som blir betalt gir et upåklagelig vedlikehold og en upåklagelig kvalitet på de bygg som vi disponerer, noe som ikke er tilfellet i dag.

Jeg er av den oppfatning at skal man bidra i diskusjonen omkring økonomien, så bør man reorganisere og reversere modellen med Forsvarsbygg og latt de enkelte avdelingene forvalte sin bygningsmasse innenfor egne budsjetter. Da tror jeg at det blir vedlikeholdt og administrert på en bedre måte. En bonus vil også være at vi får frigjort midlene fra å holde liv i FB til utdanning og trening på militære strukturer.

BEREDSKAP

Ved en reduksjon av 16 – 20 % av Heimevernets styrkestruktur, hva blir da igjen av beredskapen? Hvis man da tenker både militært og sivilt blir det store hull i beredskapen til det sivile samfunnet. En skal bite seg merke i at Heimevernsløven's § 13 regulerer det sivile samfunns muligheter til å få støtte fra HV når det trengs, der det trengs og innenfor en hvis tidsramme. Det er ingen annen offisiell organisasjon i samfunnet som er i stand til å stille med en organisert struktur som innehar kapasiteter som gjør at de er relevante så raskt som HV. En kan selvfølgelig peke på Sivilforsvaret, som selvfølgelig har sine fagfelt og sitt mannskap, men det er store begrensninger i antallet sivilforsvarsmannskaper skrevet ut til verneplikt. Der det ikke er politi/lensmann blir det da heller ikke militære enheter som kan støtte det sivile samfunnet. Dette vil da medføre dramatiske svekkelser av Totalforsvaret langs hele kysten i sør Norge.

Reduksjonen av HV-distrikter og antallet mannskaper vil medføre redusert evne til å kunne samvirke med andre egne forsvarskapasiteter, samt muligheten til å kunne støtte allierte operasjoner i store deler av spesielt Sør-Norge. Jeg frykter at det i HV-distriktene sine operasjonsområder vil kun bli igjen noen få avdelinger sentrert til de største befolkningsentraene. Kommunene som da ikke er ved de store byene vil ikke ha militær tilstedeværelse og da blir kommunenes beredskap svekket.

Hva når vinterstormene/orkanene kommer inn til kysten av sør Norge igjen, hvem skal da støtte det sivile samfunn med ressurser, materiell og kapasiteter?

Hvorfor da legge ned distrikt som ligger i dette utsatte området? Det vil være viktig å ha et distrikt til å kunne understøtte områdene under sin oppdragsløsning om det er trening eller krise. Fjerner man HV-11 mener jeg at det ikke vil være en forsvarlig operativ ledelse til å kunne understøtte avdelingene i Møre og Romsdal og helt ned til Sognefjorden, samt en dårligere oppfølging av de viktige sivile samarbeidspartnerne som er Politiet og Fylkesmannsembetene.

Hva vil FD/FST spare på dette? Beregningene som forsvarsbygg har kommet med som grunnlag for nedleggelse av HV-11 og Setnesmoen leir er tall som jeg mener er basert på utrolig dårlig innhenting av faktaopplysninger og som det ikke er hold i. Det er heller ikke lagt inn i regnestykket hva det vil koste å legge ned HV-11 og tilbakeføre Setnesmoen leir til grunneierne. En kostnad estimert til ca. 600 mill. er ikke urealistisk basert på tidligere erfaringer med tilbakeføring og miljøsanering av militær EBA.

Dette er også en av de eldste ekserserplassene som er igjen i landet og mye av leiren er verneverdig.

Når det gjelder soldaten vil det koster ca 2.200.- kroner å trene hun/han pr.år. Da bør man gå i seg selv å tenke beredskap vs. fjerning av 7-12 000 soldater. Har ikke det sivile samfunn krav på en slik billig forsikring som HV er? Vi er trent til å kunne løse oppdrag i en krig, men synergien av vår trening og utdanning gjør at vi også i krise som dekkes § 13 i HV-loven blir en svært så relevant aktør. Når vi ser hva som skjer i landene i Europa i dag frykter jeg at det bare er et tidsspørsmål når uønskede episoder skjer i Norge og da er muligheten for at det er en HV-soldat som er på stedet når det skjer eller er en av de første på plassen når det har skjedd stor, og dette gir i hvert fall meg en trygghet som jeg ikke ønsker å være foruten. Det som er realiteten nå er at FD/FST påstår at de må redusere HV fordi der ikke er personell og fylle opp strukturen med. Listene er full med personell som er klar til å fylle opp strukturen til HV med, men når man ikke får penger til å gjennomføre dette så kan di "vise" menn si at det ikke finnes personell. Slik se det ut i deres hode, men ikke i virkeligheten.

Det å legge ned avdelinger og fjerne personell er en veldig enkel sak, men å bygge dette opp igjen er en lang og omstendelig prosess. Stormaktene rundt oss oppgraderer sitt forsvar.

Mitt budskap og min bønn til dere, Ordførere, Lokalpolitikere, Fylkespolitikere og Rikspolitikere. Stå opp for et Heimevern som også i fortsettelsen er desentralisert, og innehar de nødvendige kapasiteter og kvaliteter for å kunne ivareta samfunnssikkerheten på en best mulig måte. Det var slik Heimevernet var tenkt brukt det å kunne verne om "heimtraktene" i krise, væpnet konflikt og § 13 med støtte til det sivile samfunn.

Oskar Hjelle
Heimevernssoldat siden 1983